

99. møde.

Torsdag den 13. maj kl. 11.

Formanden:

I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om anvendelse af kernekraft som energikilde i Danmark.

(Lovf. nr. 251).

I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren endvidere, at han i henhold til forretningsordenens § 19 ønsker at give tinget en *skriftlig redegørelse* om Dansk energipolitik 1976. Eksemplarer er omdelt.

Redegørelsen vil blive optaget i tillæg B.

I skrivelse af gårs dato meddeler fiskeriministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri.

(Lovf. nr. 252).

I skrivelse af gårs dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

(Lovf. nr. 253).

Udvalget for forretningsordenen har afgivet betænkning og indstilling om ændring af forretningsorden for folketinget. (Andre selvst. forsl. nr. LXXIV). Eksemplarer vil blive omdelt.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede handelsminister, for at han kan fremsætte det for hans vedkommende anmeldte lovforslag.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om anvendelse af kernekraft som energikilde i Danmark.*

Samtidig skal jeg i medfør af § 1 i lov om energipolitiske foranstaltninger fremlægge min redegørelse „*Dansk energipolitik 1976*“, hvori regeringen redegør for sine planer for en energipolitik frem til slutningen af dette århundrede.

Der er bred enighed om, at det danske samfund ikke kan lade energiproblemerne ligge. Vi har allerede følt på vores krop, hvad forstyrrelser i de løbende tilførsler af energi kan betyde for vort samfund.

Vi er for vore nødvendige energiforsyninger overordentlig sårbare, dels fordi vi må importere samtlige vore forsyninger af energi, dels fordi vi igennem en lang årække har baseret os på et helt overvejende forbrug af mineralsk olie.

Vi må se i øjnene, at den energikilde, som vi i øjeblikket er næsten 100 pct. afhængige af, produceres og handles under forhold, der ligger uden for det danske samfunds indflydelse, og vi må indrette os på, at olien vil blive en stadig knappere og stadig forholdsmæssigt dyrere energikilde.

Intet land — industrialiseret eller på udviklingsstadiet — tør lade disse problemer ligge. Enerkipolitikken er blevet et centralt led i landenes økonomiske og sociale politik.

Dette har særlig gyldighed for Danmark, hvis hele situation desværre i enestående grad er udsat.

Regeringen har derfor følt sig under en stærk forpligtelse til at udforme en politik til løsning af disse problemer.

Forberedelserne hertil har både under socialdemokratiske regeringer og venstre-regeringer stået på i lang tid, faktisk lige siden energikrisen indtrådte i 1973. Forberedelserne til den energipolitiske plan, som nu foreligger, er bl. a. indeholdt i redegørelserne fra 1974 og 1975, og det generelle lovmæssige grundlag er tilvejebragt gennem de vedtagne energilove.

Ved lov om energipolitiske foranstaltninger er oprettet et energiråd, og regeringen vil drage omsorg for, at folketinget bliver bekendt med rådets synspunkter på regeringens oplæg.

Gennem det sidste halvandet år har energiplysningsudvalget ført en bredt anlagt oplysningsvirksomhed med sigte på at orientere befolkningen om de energipolitiske problemer, det danske samfund vil stå over

[Handelsministeren.]

for i de kommende år. Herigennem er der skabt forståelse for energiproblemernes centrale betydning for vort samfund.

Tiden er nu inde til, at folketinget vurderer og tager stilling til vor energipolitiske fremtid.

For udformningen af regeringens energipolitik er det en helt afgørende forudsætning, at vor ensidige afhængighed af olie nedbringes. Vejen hertil er for det første, at vi må opbygge et flerstrengt energiforsyningssystem, og for det andet, at vi må gennemføre sådanne besparelser i energiforbruget, at væksten i dette kan bremses i et omfang og på en måde, der ikke fører til forstyrrelse i væsentlige samfunksfunktioner eller til social ustabilitet.

Det må stå klart, at en nedbringelse af vor olieafhængighed vil tage tid, og det er lige så klart, at det vil koste betydelige ressourcer.

Planen må baseres på realistiske vurderinger af vore muligheder for at tage andre energikilder i anvendelse.

Den eneste nye energikilde, vi i dag umiddelbart kan gå i gang med at udnytte, er kernekraften. Der er her tale om en energikilde, hvis teknik er kendt, og hvis produktionsapparat og brændstofbasis er kommercielt tilgængelige. En beslutning om opførelse af kernekraftværker her i landet giver således en aktuel mulighed for i løbet af 10-15 år i væsentligt omfang at nedsætte el-produktionens afhængighed af olie og kul.

Lovforslaget tager sigte på at gøre en sådan anvendelse mulig.

Kernekraften har naturligvis sine problemer — fordele og ulemper må afvejes. Spørgsmålet er af så fundamental betydning for vor fremtidige energiforsyning, at folketinget må tage stilling hertil. Dette sker på en sådan måde, at der også åbnes mulighed for afholdelse af en folkeafstemning efter reglerne i grundlovens § 42, såfremt 60 medlemmer af tinget efter vedtagelse af lovforslaget ønsker dette.

Regeringen har afvejet de med kernekraftens anvendelse forbundne problemer og er herefter af den opfattelse, at også Danmark må tage denne energikilde i anvendelse. Regeringen finder, at de miljø- og sikkerhedsmæssige spørgsmål er tilstrækkeligt belyst. Der kan ikke ud fra disse for-

hold anføres grunde, som taler afgørende imod.

Det danske samfund kan ikke fortsat tillade sig at afvise anvendelse af kernekraft som energikilde, og slet ikke når henses til vores næsten totale olieafhængighed. I dette perspektiv må også tages i betragtning, at de lande, vi normalt sammenligner os med, og som vi samarbejder med om de internationale energiprogrammer, for længe har taget denne energikilde i anvendelse.

Introduktionen af kernekraft kan ikke alene dække vort behov for et mere alsidigt energiforsyningssystem. Også andre energikilder må ind i billedet.

Vi kommer nok til at bruge flere kul i vore elværker end hidtil. Det i planen forudsatte merforbrug af kul vil ikke i nævneværdigt omfang medføre øget luftforurening. Vore væsentlige forsyninger af kul kommer fra østlandene, og regeringen vil lægge vægt på som led i det almindelige handelssamkvem med disse lande at tilvejebringe forudsætninger for stabile tilførsler af kul.

Regeringen har fundet det rimeligt at regne med det danske samfunds forsyning med naturgas som et led i den samlede energiplan.

Naturgas kan formentlig karakteriseres som det reneeste brændsel, der findes, og gassen spiller allerede en betydelig rolle for Europas energiforsyning. Regeringen vil udnytte alle foreliggende muligheder for at inddrage Danmark i det europæiske naturgasforsyningsnet.

Helst ser regeringen naturligvis en naturgasforsyning etableret fra de danske fund i Nordsøen. Med de vurderinger, der foreligger, nærer regeringen tiltro til, at disse fund indeholder tilstrækkelige mængder til, at de kan danne grundlag for en dansk naturgasforsyning.

Regeringen har på samme måde opmærksomheden henledt på mulighederne for tilførsler fra norske fund og har bl. a. med henblik herpå indledt drøftelser med den norske regering om et dansk-norsk energisamarbejde.

Regeringen er indstillet på at gøre en koncentreret indsats for udvikling af de såkaldt vedvarende energikilder, sol, vind og jordvarme m. v., og har i forventning om et positivt resultat af kommende års udviklings- og forskningsarbejde fundet det for-

[Handelsministeren.]

svarligt i planen at indarbejde bidrag til vor samlede energiforsyning fra disse kilder.

Der må på denne måde samtidig sættes ind over for en række mulige forsyningskilder, men selv med en sådan opbygning af et flerstrengt energisystem vil Danmark ind i næste århundrede være afhængig af olietilførsler i betydeligt omfang.

Vi må derfor yde en særlig indsats for at skabe sikkerhed for vore forsyninger ved indenlandsk produktion.

Den politik, der er tilrettelagt for Grønlands vedkommende, giver staten mulighed for at indtræde i udviklingen af gjorte fund af olie og naturgas. Med hensyn til uranforekomsterne på Grønland er det hensigten at placere det offentlige i en central rolle, og prospekteringen og udvindingen af forekomsterne må prioriteres højt.

En intensiv efterforskning og indvinding af olie og gas i Nordsøen må også ses i dette perspektiv.

Vi skal spare på energien, men vi kan ikke alene spare os ud af vore forsyningsmæssige problemer.

Danmark er blevet et højt industrialiseret og mekaniseret samfund med et veludbygget socialt system, og vi kan kun fungere som sådant, hvis vi har sikkerhed for de nødvendige energiforsyninger.

Spørgsmålet om samfundets vækstmuligheder må vi tage stilling til ud fra samlede samfundsmæssige betragtninger. Regeringen arbejder gerne med på tankerne om efterhånden at lægge mindre vægt på ensidig materiel vækst, men regeringen vil fastholde en økonomisk og social fremgangslinie, som kun lader sig realisere med et rimeligt væksttempo — om end mere moderat, end vi hidtil har vænnet os til. Regeringen føler sig dog overbevist om, at det danske samfund, selv om der gøres en koncentreret indsats for at nedbringe stigningen i energiforbruget, ikke inden for en overskuelig periode vil kunne realisere et samfund med nul-energivækst. Lad det så være målet på den lange sigt!

Igennem de mange år, hvor energien var både rigelig og billig, har vi vænnet os til et energiforbrug, som ikke harmonerer med den energipolitiske problemstilling, vi nu står over for. Ved en massiv indsats er der mulighed for store energibesparelser, som

både for samfundet som helhed og for den enkelte vil give økonomisk gevinst. Det vil imidlertid kræve betydelige ressourcer — men det er en indsats forbundet med to for Danmark væsentlige fordele: den er beskæftigelsesfremmende og valutabesparende.

Foranstaltningerne til opnåelse af disse besparelser vil især omfatte bedre isolering af bygninger og krav om bedre anlægs-, drifts- og vedligeholdelsesmæssige forhold på opvarmningsområdet.

Et væsentligt led i besparelserforanstaltningerne vil være gennemførelse af en varmeplan og i forbindelse hermed bl. a. en øget udnyttelse af elværkernes overskudsvarme.

Hele den problematik, der knytter sig til landets energiforsyning, opfordrer til planlægning på lang sigt. Regeringen har med det nu foreliggende oplæg til en energiplan imødekommet en fra mange sider fremhævet forudsætning for at kunne tage stilling til centrale punkter i de kommende års energipolitik.

Planlægningen må ske i nøje samklang med den øvrige langtidspanlægning, herunder ikke mindst lands- og regionalplanlægningen og den miljømæssige planlægning i øvrigt.

Regeringen vil lægge afgørende vægt på, at der etableres et bredt samvirke mellem staten, kommunerne, erhvervslivet og forbrugerne om planen og dens gennemførelse.

En plan af det omfang, der her er tale om, rejser betydelige samfundsøkonomiske, herunder statsfinansielle og valutariske, spørgsmål. Regeringen har understreget og belyst disse spørgsmål i redegørelsens konkluderende afsnit.

Gennemførelse af planen vil komme til at strække sig over en årrække; men regeringen må understrege nødvendigheden af, at folketinget nu tager stilling til planens hovedelementer, således at arbejdet med dens realisering umiddelbart kan komme i gang.

Dette vil ske i løbende kontakt med folketingets energipolitiske udvalg, således at folketinget herigennem kan følge arbejdet og vurdere konkrete foranstaltninger, efterhånden som de melder sig. For så vidt angår kernekraftsspørgsmålet sikrer den gennemførte lovgivning, at folketinget får afgørende indflydelse.

En række forhold vil nødvendiggøre specialundersøgelser af forskellig karakter, og

[Handelsministeren.]

ikke mindst må planens statsfinansielle aspekter indarbejdes som led i den samlede samfundsøkonomi.

Energiplanen er udarbejdet på de i dag kendte forudsætninger med hensyn til den fremtidige udvikling. Regeringen er naturligvis opmærksom på, at disse forudsætninger vil kunne ændre sig, ligesom der til en række forhold må knytte sig betragtelig usikkerhed. Dette gælder ikke mindst varmeplanen med samordningen af de forskellige opvarmningsformer og udbygnings-takten inden for elsektoren.

Det ligger imidlertid i al langsigtet planlægnings natur, at planer må justeres og fra tid til anden revideres på baggrund af den almindelige udvikling. Dette betyder således ikke, at en stillingtagen vil kunne udskydes, og som perspektiverne tegner sig for Danmarks energiforsyning, må regeringen finde det nødvendigt, at der nu træffes beslutning om den foreslåede energipolitiske målsætning og om de elementer i planen, som kan give et fast grundlag for de kommende års energipolitik.

Med disse bemærkninger skal jeg anmode tinget om en velvillig behandling af lovforslaget og af den energipolitiske redegørelse.

Formanden:

Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

*Skriftlig fremsættelse af lovforslag.***Fiskeriministeren (Poul Dalsager):**

Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri.

Som det sikkert vil være medlemmerne af det høje ting bekendt, har det stadig mere intensive fiskeri overalt i verden ført med sig, at man også fra dansk side har fundet det ønskeligt at medvirke til, at en vis beskyttelse af de mest truede fiskearter finder sted, således at disse betydende fiskebestande bevares i fremtiden og fortsat kan give basis for kommercielt fiskeri. Dette har da også været baggrunden for, at Danmark både på national og international basis har gennemført foranstaltninger med henblik på

at beskytte fiskebestandene med særlig vægt på de farvande, hvor danske fiskere hovedsagelig driver deres fiskeri.

Til beskyttelse af fiskebestandene er der i henhold til saltvandsfiskeriloven kun mulighed for at gennemføre fredninger, mindstemål og redskabsreguleringer.

Det har imidlertid vist sig, at disse foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til en effektiv beskyttelse af bestandene, og man har derfor inden for de internationale organisationer i stadig større omfang benyttet sig af kvoteringsordninger.

I de tilfælde, hvor man fra dansk side ikke har kunnet tiltræde vedtagne kvoterings, er der af fiskeriorganisationerne fremsat stærke ønsker om at gennemføre tilsvarende, men mindre vidtgående reguleringer på national basis.

Dette har imidlertid voldt vanskeligheder, idet der har været rejst tvivl om, hvorvidt der var en tilstrækkelig legal hjemmel hertil, da saltvandsfiskerilovens bestemmelser som nævnt ikke indeholder regler om kvoterings og f. eks. ikke giver mulighed for at forbyde landinger i udlandet.

Da man netop nu står over for vedtagelse i Kommissionen for Fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav af kvotering af visse fiskearter, der er væsentlig mere vidtgående for Danmarks vedkommende, end vi ser nogen mulighed for at acceptere, men vi samtidig må erkende, at reguleringer er påkrævet, vil det have meget stor betydning både nationalt og internationalt, at der tilvejebringes den fornødne hjemmel til uden tvivl nationalt at kunne foretage kvoterings gældende både inden for og uden for dansk fiskeriterritorium.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til folketingets velvillige og hurtige behandling.

Finansministeren (Knud Heinesen):

Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

Der resterer i henhold til tidligere bemyndigelseslove (lov nr. 641 af 19. december 1975 og lov nr. 149 af 31. marts 1976) p. t. 2.262 mio. kr. I løbet af indeværende måned indgår finansministeriet aftale med en kreds af internationale banker om et lån på